

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris

C.Z.U.: 338.434:334.72.012.6(478)

GRAUR ELEONORA

**MECANISMUL FINANȚĂRII MICULUI BUSINESS
ÎN AGRICULTURA REPUBLICII MOLDOVA ÎN
CONTEXTUL INTEGRĂRII ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ**

Specialitatea: 08.00.10 – Finanțe, monedă, credit

AUTOREFERAT

al tezei de doctor în economie

Chișinău - 2006

Teza a fost elaborată la catedra „Marketing și finanțe” a
Universității Agrare de Stat din Moldova

Conducător științific: **Valeriu Doga**, doctor habilitat în
economie, profesor universitar

Referenți oficiali: **Tatiana Manole**, doctor habilitat în
economie, profesor universitar

Maxim Ion, doctor în economie,
conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la **2 iunie 2006, ora 16⁰⁰** în ședința Consiliului Științific
Specializat D.32.08.00.10-05 din cadrul Academiei de Studii Economice din
Moldova, pe adresa: Chișinău MD-2012, str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni, 61,
bloc A, et. 3, Sala Senatului.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate în biblioteca ASEM și pe
site-ul www.cnaa.acad.md

Autoreferatul a fost expediat la 2 mai 2006.

Secretar științific al Consiliului
Științific Specializat,
doctor în științe economice,
conferențiar universitar

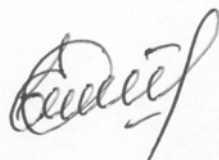
Nadejda Botnari

Conducător științific,
doctor habilitat în economie,
profesor universitar

Doga Valeriu

Autor **Eleonora Graur**

I. CARACTERISTICA GENERALĂ A TEZEI

Actualitatea temei investigate și gradul de cercetare a acesteia.

Procesele economice actuale, tendințele pozitive de dezvoltare conturate în economie, precum și perspectivele ameliorării stării reale în sfera producției, într-un fel sau altul, țin de problemele extinderii, în Republica Moldova, a activității de antreprenariat și al micului business. Elaborarea și promovarea unei politici de stat fundamentate privind reglementarea finanțării micului business din agricultura RM și finanțarea acestui sector în contextul integrării în UE, implică respectarea și îndeplinirea mai multor condiții, o parte din care sunt determinate în rezultatul unor cercetări speciale în domeniu.

În RM cercetările vizând diverse aspecte ale mecanismului finanțării micului business din agricultura RM în contextul integrării în UE se desfășoară în mai multe centre și instituții de cercetare științifică, instituții de învățământ superior, în unele organe ale administrației publice, într-un șir de organizații mixte și private orientate spre deservirea micilor întreprinderi, precum și de diferite programe internaționale cum ar fi: centrul de documentare - FAO, Agenția Suedeză de Dezvoltare Internațională, Agenția Marii Britanii de Dezvoltare Internațională, Fondul Internațional de Dezvoltare a Agriculturii, Agenția de Dezvoltare Internațională, Banca Mondială, Banca Europeană de Reconstrucții și Dezvoltare.

Considerăm că problemele și nivelul dezvoltării mecanismului de finanțare a micului business din agricultura RM în contextul integrării în UE nu sunt suficient studiate, fapt ce impune efectuarea unei analize mai profunde a acestui domeniu de activitate.

Scopul lucrării constă în aprecierea tendințelor de dezvoltare a micului business din Republica Moldova, evidențierea rolului acestuia în dezvoltarea social-economică a țării și fundamentarea direcțiilor de bază privind mecanismul de finanțare și politicile de susținere.

Scopul propus este concretizat în următoarele obiective ale cercetării:

- studierea conceptului micului business din agricultură și a mecanismului de finanțare;
- evaluarea stării actuale și a oportunităților de finanțare a micului business din agricultură;
- abordarea, într-o viziune sistemică, a celor mai importante probleme implicate în proiectarea, înființarea, funcționarea și dezvoltarea întreprinderilor agricole din sfera micului business;
- axarea problematicii micro- și micilor întreprinderi pe oportunitatea financiară, element specific determinat pentru crearea și dezvoltarea lor;
- evidențierea componentelor principale privind contribuția micro- și micilor întreprinderi la dezvoltarea social - economică a R. Moldova, estimând valorile calitative și cantitative ale acestora;

- generalizarea experienței internaționale privind politica de stat de reglementare a micului business din agricultură, a metodelor, direcțiilor, nivelurilor de susținere și finanțare;
- efectuarea analizei multilaterale a activității micro- și micilor întreprinderi din Moldova, a structurii și dinamicii de dezvoltare a acestora, evidențierea elementelor de bază privind contribuția lor la dezvoltarea social-economică a țării în perspectiva integrării în Uniunea Europeană;
- analiza sistemului de susținere a micului business din agricultură de către stat în Republica Moldova, inclusiv a modalităților de aplicare a metodelor economice, organizatorice și juridice;

Subiectul cercetării include relațiile economice și organizatorico – juridice dintre organele administrației publice de toate nivelurile, autorizate să elaboreze, să adopte și să realizeze măsuri de reglementare a finanțării micului business din agricultură, precum și relațiile dintre organele menționate și antreprenorii din domeniu.

Drept **obiect al cercetării** au servit subiecții micului business din agricultura RM.

Scopul și sarcinile investigate au condiționat **structura tezei**, care include: introducerea, trei capitole, concluzii și recomandări, bibliografia și anexe.

În **Introducere** este argumentată actualitatea temei de cercetare, sunt definite scopul și sarcinile cercetării, este menționat suportul teoretico-metodologic al tezei, noutatea științifică și importanța practică a lucrării.

În **Capitolul I – Aspecte teoretice de dezvoltare a micului business** – sunt cercetate rolul deosebit, esența și funcțiile micului business ca forță motrice a dezvoltării societății contemporane. Sunt prezentate caracteristici ce determină businessul mic ca sector deosebit al economiei, precum și criteriile raportării întreprinderilor la categoria de subiecți ai micului business utilizați în diferite țări. Sunt evidențiate particularitățile specifice ale aportului micro- și micilor întreprinderi în cadrul țărilor cu un grad avansat de dezvoltare economică și celor care edifică economia de piață. Este examinat cadrul legislativ al R. Moldova ca factor de încurajare a antreprenorilor la demararea micilor afaceri.

În **Capitolul II – Mecanismul de finanțare a micului business** – sunt cercetate particularitățile dezvoltării micului business, prioritățile susținerii statale a sectorului dat, fiind evidențiate discrepanțele semnificative ale indicilor cantitativi în activitatea micro- și micilor întreprinderi în diferite regiuni ale țării, precum și particularitățile calitative în procesul formării și activității lor în teritorii. Au fost analizate instituțiile bancare și nebancale care oferă posibilități de finanțare micului business în Moldova.

În **Capitolul III – Perspectivele de dezvoltare a mecanismului financiar al întreprinderilor agricole din domeniul micului business în perspectiva**

integrării în Uniunea Europeană – este realizată cercetarea complexă a diferitelor mecanisme de reglementare a micului business utilizate în Uniunea Europeană. Aceste rezultate au fost comparate cu formele și metodele de susținere a micului business din R. Moldova. Au fost elaborate propuneri concrete de perfecționare a sistemului de reglementare a businessului mic în Republica Moldova care prevăd diverse direcții, forme și metode de susținere a acestuia, precum și stabilirea categoriilor subiecților (statali și nestatali) de susținere etc.

În **Concluzii și recomandări** sunt formulate concluziile respective, principalele sugestii și propuneri privind măsurile de perfecționare a mecanismului de finanțare și reglementare a micului business.

Drept **suport metodologic și teoretico-științific al cercetării** au servit lucrările ce fundamentează dezvoltarea și reglementarea micului business din agricultură și mecanismul de finanțare a lui. Aceste probleme sunt reflectate în lucrările unor cercetători străini, cum ar fi: P.F. Drucker, D. Story, D. Smallbone, O. Niculescu, E. Mihuleac, N. Isacova, A. Cepurenco și alții. Diverse aspecte ale acestei teme sunt prezentate și în lucrările cercetătorilor autohtoni, printre care: V. Afanasiev, L. Cobzari, V. Doga, G. Ulian, E. Aculai, A. Gudîm, I. Sîrbu, T. Manole, M. Doga-Mârzac, I. Maxim, V. Sula etc.

Metodele cercetării se bazează pe abordarea sistemică și utilizarea metodelor tradiționale de investigare – logica formală și cea dialectică cu instrumentarul corespunzător: abstracția științifică, analogia, analiza și sinteza, inducția și deducția. În teză au fost utilizate și unele metode speciale de cercetare economică, cum ar fi: metode economico-statistice de comparare și alte modalități.

Drept **surse de informații** pentru investigare au servit: cadrul legislativ al Republicii Moldova și al altor țări cu privire la reglementarea micului business din agricultură, publicații la tema de cercetare, rapoarte și elaborări ale instituțiilor științifice de profil și ale economiștilor din țară și de peste hotare, rapoartele statistice și financiare generalizatoare privind dezvoltarea antreprenoriatului, inclusiv dezvoltarea micului business în Moldova, rezultatele sondajelor sociologice. Baza informațională au constituit-o materialele Biroului Național de Statistică al RM, datele statistice ale Ministerului Economiei și Comerțului al Republicii Moldova, publicațiile speciale ale structurilor naționale susținute de structurile internaționale (TACIS, CNFA, USAID, ACSA, SOROS Moldova, RISP, BIZPRO etc.), Internetul, investigațiile și observațiile proprii.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute constă în:

- evidențierea particularităților calitative și cantitative ale întreprinderilor micului business ce activează în sectorul agricol, precum și a locului și rolului acestor întreprinderi în economia Republicii Moldova;

- argumentarea rolului micului business din agricultură în soluționarea problemelor socio-economice;
- studierea și definirea mecanismului de finanțare a întreprinderilor micului business din sectorul agrar;
- previziunea rezultatelor economico-financiare ale întreprinderilor agricole în baza normelor de producție și elaborarea unui model economico-matematic de optimizare a structurii de producție;
- fundamentarea unor aspecte în definirea și clasificarea întreprinderilor mijlocii;
- aplicarea modelului Alltman, prin folosirea formulei scor „Z” în estimarea gradului de probabilitate a falimentului întreprinderilor micului business din sectorul agricol pentru determinarea oportunității de finanțare și dezvoltare viitoare a lor.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării constă în evidențierea aspectelor practice și aplicative a mecanismului de finanțare a întreprinderilor micului business din agricultura Republicii Moldova.

Cuvinte-cheie: mecanism financiar, mecanism de finanțare, oportunități de finanțare, micul business, întreprinderi mici, mijlocii și micro-, antreprenoriat, antreprenor, instituție bancară, instituție financiară și nefinanciară, situație financiară, planificarea economică, model economico-matematic, previziune financiară, analiză economico-financiară

Aprobarea lucrării. Conținutul investigațiilor tezei sau unele idei și concluzii au fost prezentate și discutate la conferințe practico-științifice și seminare organizate în cadrul Universității Agrare de Stat din Moldova în anii 2000–2005, consacrate problemelor sporirii eficienței reformelor promovate în sectorul agrar, la simpozioanele științifice internaționale „70 ani ai Universității Agrare de Stat din Moldova” (Chișinău 2003), „Realizări și perspective în agricultură” (Chișinău 2005) organizate în cadrul UASM, „Societatea contemporană și integrarea economică europeană” (Chișinău 2004) petrecută în incinta UASM și „Perspective ale restructurării și relansării agriculturii în competiția pentru integrarea în Uniunea Europeană” (București 2005).

Publicații. Tezele principale ale lucrării au fost publicate în lucrări științifice ale instituțiilor de profil din țară și din România și expuse în 9 lucrări cu un volum total de aproximativ 1,43 coli de autor.

II. TEZELE FUNDAMENTALE ALE LUCRĂRII

În **Capitolul I – Aspecte teoretice de dezvoltare a micului business** - un punct central de plecare în cercetarea problematicii îl prezintă modul în care întreprinderile micului business sunt definite, a rolului acestor întreprinderi și a politicilor de asistență în diferite țări ale lumii, precum și analiza influenței acestora asupra structurii macroeconomice în R. Moldova.

În definierea micului business numărul angajaților și volumul vânzărilor sunt utilizați ca indicatori foarte frecvenți. În majoritatea țărilor lumii o atenție deosebită se acordă dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, care sunt considerate ca forțe motrice a economiei.

Uniunea Europeană, încă de la înființarea sa în 1956, prin tratatul de la Roma, a acordat o atenție deosebită dezvoltării acestor întreprinderi. Și din an în an înființarea, funcționarea și dezvoltarea acestei categorii de întreprinderi devine, treptat, din ce în ce mai profesionistă, cu efecte directe în plan economic și social. În procesul de pregătire a Republicii Moldova pentru aderarea la UE se perfecționează legislația privind parametrii întreprinderilor micului business din sectorul agrar și gruparea lor.

Legislația Republicii Moldova stabilește că agenți ai micului business se consideră microîntreprinderile și întreprinderile mici, noțiunea de întreprindere mijlocie în prezent nefiind reglementată. Autorul încearcă să dea o definiție proprie a întreprinderilor mijlocii, reieșind din faptul că nu putem trece direct de la întreprinderile mici la cele mari. După părerea noastră, la categoria întreprinderilor mijlocii pot fi atribuite întreprinderile al cărui număr mediu de salariați este cuprins între 51 și 249 de salariați, iar suma anuală a venitului din vânzări nu va depăși 100 milioane lei.

În acest context, întreprinderile sectorului micului business pot fi diferențiate după cum urmează:

Tabelul 1

Întreprinderile micului business

Tipul întreprinderii	Numărul de salariați	Volumul vânzărilor
<i>Microîntreprindere</i>	0-9 persoane	Până la 3 mil. lei
<i>Întreprindere mică</i>	10-50 persoane	Până la 10 mil. lei
<i>Întreprindere mijlocie</i>	51-249 persoane	Până la 100 mil. lei

Sursa: elaborată de autor

Conform situației la 1 octombrie 2005, numărul total al țăranilor, care au primit în natură sectoare de pământ în proprietate privată, pentru organizarea gospodăriilor țărănești (de fermier) a constituit 667 mii persoane. Suprafața totală a terenurilor atribuite în contul cotelor de teren echivalent a constituit peste 869 mii hectare.

Conform datelor primăriilor satelor, din numărul cetățenilor cărora le-au fost atribuite sectoare de pământ din contul cotelor de teren echivalent, 398 mii persoane (60 % din total) au format și înregistrat 302 gospodării țărănești (de fermier). Suprafața terenurilor agricole în folosința unei gospodării țărănești (de fermier), atribuite în contul cotelor de teren echivalent, constituie 1,80 hectare. Circa 269 mii cetățeni, cărora le-au fost atribuite separat sectoare de teren (40 % din numărul total), nu și-au înregistrat gospodăria lor agricolă, prelucrând individual pământul sau transmitându-l în folosință temporară altor

deținători de teren (gospodăriilor agricole sau întreprinderilor cu activitate auxiliară agricolă). În proprietatea acestor persoane se află peste 327 mii hectare de terenuri agricole.

După profil teritorial situația privind înființarea cu înregistrarea de stat în primăriile satelor (comunelor), orașelor a gospodăriilor țărănești (de fermier) de către persoanele cărora le-au fost atribuite sectoare de teren în proprietate privată diferă considerabil. La 1 octombrie 2005, din persoanele împroprietărite cu pământ (cu excepția persoanelor care au transmis cotele de teren echivalent altor persoane juridice și fizice) au înregistrat gospodării țărănești (de fermier) în UTA Găgăuzia – 97%, raioanele Glodeni și Cimișlia – câte 96 %, pe când în raioanele: Leova – 43%, Florești – 41%, Soroca – 24%.

Producția agricolă globală în ianuarie-septembrie 2005 a însumat, în prețuri curente, 9684 mil. lei, constituind, conform estimărilor, 106% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului precedent. Majoritatea producției agricole a fost determinată de creșterea producției animaliere cu 8,7% și producției vegetale cu 4,6%.

Rezultatele activității economico-financiare a agenților economici care-și desfășoară activitatea în domeniul agriculturii, economiei, vânatului și silviculturii, conform datelor din rapoartele financiare (contabile), se prezintă în tabelul 2.

Tabelul 2

**Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor agricole
la 1.08.2005**

	Profit până la impozitare, mln. lei		Ponderea întreprinderilor rentabile în total, %	
Total, din care:	1740,6	1835,8	35,3	35,1
Agricultură, economia vânatului și silvicultură	29,2	52,5	29,3	29,3

Sursa: calculată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică al RM

Din numărul total de agenți economici 35,1 % au obținut profit în sumă de 3005, 5 mil. lei; 49,5 % au suportat pierderi în sumă de 1169,8 mil. lei, 15,4 % n-au avut rezultate financiare și au declarat lipsa activității economice.

Activitatea întreprinderilor din agricultură este analizată și în baza unor indicatori financiari prezentați în tabelul 3.

Capacitatea întreprinderilor de a obține profit din activitatea de desfacere sau rentabilitatea vânzărilor în ianuarie-iunie 2005 a constituit 16,6 % față de cel mai inferior nivel optim (0,2 lei). Pe parcursul ultimilor ani numărul întreprinderilor micului business a fost în continuă creștere, majorându-se în 9 luni ale anului 2005 până la 29,4 mii întreprinderii sau cu 2,4 mii întreprinderii (cu

8,9 %) mai mult față de 9 luni ale anului 2004. Agenții micului business reprezintă circa 92,2 % din numărul total de întreprinderi.

Tabelul 3

Rezultatul din activitatea economico-financiară a întreprinderilor din agricultură (ianuarie-iunie 2005), mln. lei

	<i>Total</i>	<i>Agricultură</i>	<i>Pondere, %</i>
1. Rezultatul din activitatea operațională	1429,1	10,8	0,75
2. Rezultatul din activitatea de investiții	77,4	6,7	8,7
3. Rezultatul din activitatea financiară	329,4	35,2	10,7
4. Rezultatul din activitatea economico-financiară	1835,9	52,7	2,87
5. Profitul net	1753,6	51,2	2,9

Sursa: calculată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică al RM

Evoluția numărului întreprinderilor micului business în 9 luni ale perioadei 2003 – 2005 se prezintă în figura 1.

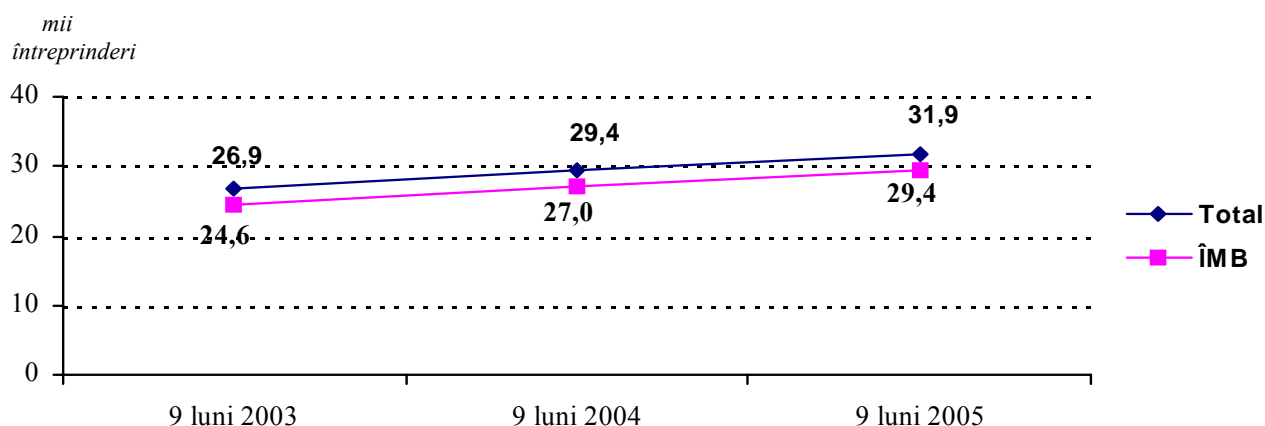

Figura 1. Evoluția numărului întreprinderilor micului business în 9 luni (2003 – 2005)

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică al RM

Numărul persoanelor care activează în întreprinderile micului business în perioada de referință a constituit 175,3 mii persoane, reprezentând 30,7 % din numărul total de angajați ai întreprinderilor. Veniturile din vânzări ale agenților micului business în această perioadă au însumat 17065,0 mil. lei sau 25,5 % din veniturile din vânzări în total pe economie.

Ponderea sectorului micului business în totalul întreprinderilor în 9 luni ale anului 2005 pe principalii indicatori este prezentată în figura 2.

Evoluția ponderii întreprinderilor micului business în totalul întreprinderilor în 9 luni ale perioadei 2003 – 2005 se caracterizează prin următorii indicatori (tabelul 4).

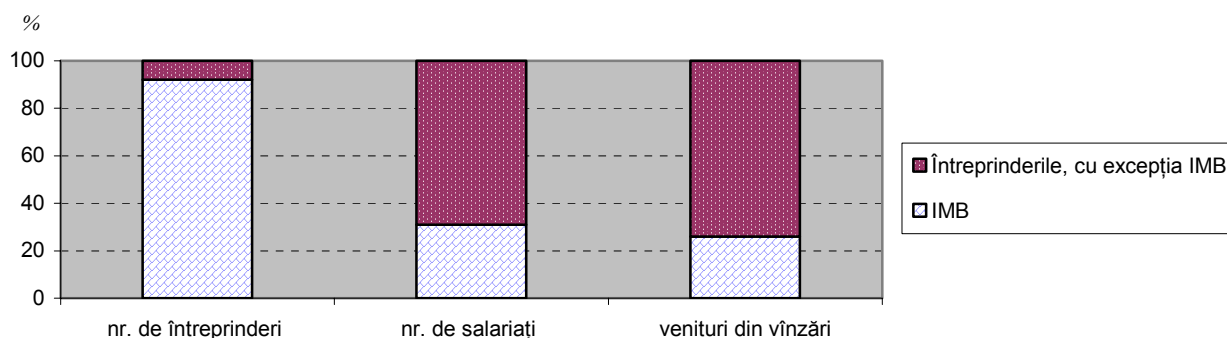

Figura 2. Pondere sectorului micului business în totalul întreprinderilor în 9 luni ale a. 2005

Sursa: calculată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică a RM

Tabelul 4

Pondere sectorului micului business în totalul întreprinderilor în 9 luni, 2005

Anii	Nr. de întreprinderi, mii			Nr. de salariați, mii persoane			Venituri din vânzări, mil. lei		
	Total	IMB	Ponderea IMB în total, %	Total	IMB	Ponderea IMB în total, %	Total	IMB	Ponderea IMB în total, %
9 luni, 2003	26,9	24,6	91,4	512,9	160,0	31,2	42116,5	12636,8	30,0
9 luni, 2004	29,4	27,0	91,8	572,8	170,2	29,7	53031,2	14027,1	26,5
9 luni, 2005	31,9	29,4	92,2	570,1	175,3	30,7	66869,8	17065,0	25,5

Sursa: calculată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică al RM

Caracterizând dimensiunile întreprinderilor din sectorul micului business, e necesar a menționa că în medie pe o întreprindere, în 9 luni ale anului 2005, numărul de salariați a constituit 6 persoane, rămânând la nivelul perioadelor respective ale anilor precedenți, iar volumul veniturilor din vânzări – 580,4 mii lei sau cu 60,8 mii lei (cu 11,7 %) mai mult față de 9 luni ale anului 2004. Veniturile din vânzări ale agenților micului business, în mediu la un salariat, constituie 97,3 mii lei sau cu 14,9 mii lei (cu 18,1 %) mai mult față de 9 luni ale anului 2004.

Partea preponderentă a agenților micului business își desfășoară activitatea în sfera comerțului, constituind în 9 luni ale anului curent 12,9 mii unități sau 43,9 % din totalul întreprinderilor micului business. În industria prelucrătoare activează 3,7 mii de IMB sau 12,6 % din totalul întreprinderilor micului business.

Evoluția în dinamică a numărului întreprinderilor micului business pe genuri de activitate se prezintă astfel (tabelul 5).

Tabelul 5

Evoluția în dinamică a numărului întreprinderilor micului business pe genuri de activitate

Denumirea	9 luni, 2004			9 luni, 2005			9 luni, 2005, în %, față de 9 luni, 2004
	:mi întreprinderi	Ponderea ÎMB în:		:mi întreprinderi	Ponderea ÎMB în:		
		total întreprinderi, %	total ÎMB, %		total întreprinderi, %	total ÎMB, %	
Total	27,0	91,8	100,0	29,4	92,2	100,0	108,9
Agricultură; economia vânatului și silvicultură	1,3	68,0	4,8	1,4	71,8	4,8	107,7
Industria prelucrătoare	3,4	88,9	12,6	3,7	89,5	12,6	108,8
Energia electrică, gaze și apă	0,1	59,5	0,4	0,1	65,2	0,3	100,0
Construcții	1,5	93,8	5,5	1,7	94,3	5,8	113,3
Comerț cu ridicata și cu amănuntul;	12,2	96,3	45,2	12,9	96,0	43,9	105,7
Transporturi, depozitare și comunicații	1,8	92,5	6,6	2,1	93,1	7,1	116,7
Tranzacții imobiliare	3,2	96,8	11,9	3,6	97,2	12,2	112,5
Alte activități	3,5	83,3	13,0	3,9	88,6	13,3	111,4

Sursa: calculată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică al RM

Veniturile din vânzări ale agenților micului business, aferente genurilor principale de activitate, sunt prezentate în tabelul 6.

Suma profitului obținut de agenții micului business în 9 luni ale anului 2005 a constituit 477 mil. lei, față de 480 mil. lei profit în 9 luni ale anului 2004 și 402 mil. lei în 9 luni ale anului 2003. În 9 luni ale anului 2005 din totalul agenților micului business 36,6 % au obținut profit, 47,9 % au înregistrat pierderi, iar restul au avut rezultat financiar nul sau au declarat lipsa activității

economice. Situația financiară a întreprinderilor din sectorul micului business este prezentată în tabelul 7.

Tabelul 6

Veniturile din vânzări ale agenților micului business aferente genurilor de activitate

	Venituri din vânzări							
	9 luni, 2004				9 luni, 2005			
	Total, mil. lei	IMB, mil. lei	Ponderea IMB în: total, %		Total, mil. lei	ÎMB, mil. lei	Ponderea IMB în: total, %	
total Întrep- rinderi, %			total IMB, %	total întrep- rinderi, %			total IMB, %	
Total	53031,2	14027,1	26,5	100,0	66869,8	17065,0	25,5	100,0
Agricultură, economia vânatului și silvicultură	1915,3	325,7	17,0	2,3	2388,8	468,4	19,6	2,7
Industria prelucrătoare	11952,1	1828,4	15,3	13,0	14265,1	2156,9	15,1	12,7
Energie electrică, gaze și apă	5208,5	23,3	0,4	0,2	6252,1	66,7	1,1	0,4
Construcții	2018,8	994,8	49,3	7,1	2582,3	1243,5	48,2	7,3
Comerț cu ridicată și cu amănuntul;	21681,4	8716,4	40,2	62,1	28545,5	10439,5	36,6	61,2
Transporturi, depozitare și comunicații	6337,2	955,7	15,1	6,8	7988,3	1301,5	16,3	7,6
Tranzacții imobiliare	1982,2	751,0	37,9	5,4	2483,3	873,3	35,2	5,1
Alte activități	1935,7	431,8	22,3	3,1	2364,4	515,2	21,8	3,0

Sursa: calculată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică al RM

Datele statistice demonstrează că întreprinderile agricole ce aparțin micului business în Moldova sunt la etapa incipientă, deoarece ele activează cu o productivitate scăzută.

**Situația financiară a întreprinderilor din sectorul micului business al
RM (mil. lei)**

	Profit (+), pierdere (-) până la impozitare		
	9 luni, 2003	9 luni, 2004	9 luni, 2005
Total	401,8	480,0	476,8
Agricultură, economia vânatului și silvicultură	-3,3	2,4	0,3
Industria prelucrătoare	47,0	7,7	76,4
Energie electrică, gaze și apa	-9,5	-11,2	-14,2
Construcții	48,2	75,7	88,0
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	184,3	218,7	211,2
Transporturi și comunicații	48,3	42,9	58,7
Tranzacții imobiliare	75,3	131,0	41,2
Alte activități	11,5	12,8	15,2

Sursa: calculată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică al RM

În **Capitolul II – Mecanismul de finanțare a micului business** - este elucidată experiența internațională a mecanismului de finanțare și oportunitățile de finanțare a acestui sector.

Mecanismul de finanțare diferă de la o întreprindere la alta, fiind determinat de forma organizatorico-juridică a agentului economic, de gradul de asociere cu alte întreprinderi, de nivelul de centralizare a gestiunii resurselor financiare. Așa dar, mecanismul de finanțare a întreprinderii se referă, în mod special, la asigurarea agentului economic cu fondurile necesare realizării obiectivelor programate și este o problemă de politică și strategie generală a întreprinderilor, cu o influență considerabilă asupra evoluției acestora în viitor. Problema cea mai dificilă pentru un întreprinzător o reprezintă asigurarea resurselor financiare necesare constituirii, funcționării și dezvoltării întreprinderii. Ca urmare, pe parcursul anului 2004, soldul total al creditelor în economie a consemnat o creștere cu 22.2 la sută în comparație cu 31 decembrie 2003, constituind 7399.3 mil. lei. În semestrul I, 2005 creditele în economie au însumat 8117.9 mil. lei, majorându-se cu 29.1 la sută în comparație cu semestrul I al anului 2004.

Totodată, s-a remarcat o creștere a creditelor atrase de întreprinderile micului business. Astfel, la situația din 31.12.2004 volumul creditelor a constituit 912,6 mil. lei, majorându-se cu 4,1 la sută în comparație cu 31.12.2003. Ponderea creditelor respective în total credite acordate de sistemul bancar a constituit 12,3 la sută. În I semestru 2005 soldul creditelor atrase de

întreprinderile micului business s-a majorat cu 25.6 la sută în comparație cu 31.12.2004. În perioada dată, ponderea acestor credite a constituit 14,1 la sută în total credite, fiind mai mare cu 1,8 p.p. comparativ cu 31.12.2004.

Menționăm că în rezultatul contractării liniilor de credit cu instituțiile financiare internaționale, băncile au primit în perioada 01.01.2004 - 30.06.2005 mijloace bănești în scopul susținerii businessului mic și mijlociu din agricultură în sumă de 23.2 mil. dolari SUA (dintre care 19.9 mil. dolari SUA în a.2004), inclusiv de la: BERD – 10.9 mil. dolari SUA (a. 2004) și 3.3 mil. dolari SUA (semestrul I, 2005) și Corporația de Finanțare Internațională (IFC) – 9.0 mil. dolari SUA (a. 2004).

Întru acordarea unui ajutor producătorilor agricoli, inclusiv fermierilor, continuă efectuarea lucrului privind revitalizarea sistemului de colectare și comercializare a producției agricole în teritoriul republicii și crearea piețelor de desfacere a acesteia. Astfel, se întreprind măsuri pentru restabilirea activității fostelor întreprinderi de colectare și desfacere a producției pomi-legumicole, care activau anterior în cadrul complexului agroalimentar și crearea, în comun cu cooperația de consum, a unor noi întreprinderi de achiziționare, producere și comercializare a produselor agricole.

Întru executarea ordinului Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 07 din 14.01.2005 „Cu privire la contractarea în anul 2005 a materiei prime agricole pentru prelucrare și comercializare la export”, a fost efectuat un lucru amplu organizatoric privind asigurarea încheierii contractelor respective între producătorii și prelucrătorii materiei prime agricole și exportatorii producției agricole în stare proaspătă. Ca rezultat, totalurile campaniei de contractare a materiei prime agricole sunt următoarele (mii tone): cereale – 256,0 sau 77,6% față de pronosticul achiziționării pentru prelucrare și export; floarea-soarelui – 209,5 sau 80,6% respectiv; sfecla de zahăr – 995,2 sau 103,0%; tutun – 8,0 sau 63,0%; legume – 60,0 sau 90,0%; fructe – 265,0 sau 81,1%.

La momentul actual, există instituții financiare și instituții ne-financiare active pe piața. Instituții financiare pot fi clasificate în instituții bancare și de microfinanțare. IMF sînt înregistrate sub una dintre formele organizatorico-juridice: AEÎC, SA, SRL; ÎM. Primele IMF au apărut sub forma de AEÎC. După aceasta au fost create „Corporația de Finanțare Rurală” SA, „Procredit” SA, „MicroInvest” SA. Prima instituție bancară care s-a implicat în microfinanțare a fost MAIB, după care Moldincombank și Banca Socială. Instituțiile nefinanciare sînt înregistrate ca ONG, instituții care susțin mișcarea de microfinanțare prin instruire, promovare prin elaborare de politici și strategii. Prima instituție nefinanciară ce a activat în sectorul de microfinanțare este AMM, după care și-au început activitatea: Centrul pentru Dezvoltarea Rurală (CDR), Alianța pentru Cooperare în Agricultură (ACA), Consultanță și Credit

în Agricultură (CCA), Federația Națională „Agroinform” și Federația Națională a Asociațiilor de Economii și Împrumut (FNAEI).

Deși instituțiile bancare sînt mai multe la număr și mai dezvoltate, ele constituie doar 30 % din piața curentă de microfinanțare, iar IMF cca. 70% din piața curentă. Dintre toate IMF rolul de lider este deținut de AEÎC, acestea sunt cele mai accesibile, au un cadru legislativ și au primit mai multă susținere.

Instituțiile de microfinanțare sînt un incubator al pregătirii întreprinderilor micro și mici pentru creditele oferite de sistemul bancar. Creditele bancare sunt acordate în mare măsură pe termen scurt, în cel mai bun caz pe termen mediu. Creditele pe termen lung, în special pentru procurarea mijloacelor fixe și înființarea de plantații multianuale, nu satisfac cererea existentă.

Serviciile nefinanciare sunt oferite de către: instruirile de consultanță, asistența în dezvoltarea și colectarea informației prin publicații, mese rotunde și conferințe. În ultimii 6 ani cele mai solicitate servicii nefinanciare au fost instruirea și consultanța creării și dezvoltării Asociațiilor de Economii și Împrumut al cetățenilor (AEÎC).

Reieșind din cele menționate, după părerea autorului, definiția mecanismului de finanțare poate fi definit ca totalitatea pârghiilor financiare de asigurare sistemică a activității întreprinderilor cu diferite forme organizatorico-juridice întru realizarea scopurilor scontate, iar sectorul de micro finanțare s-a dezvoltat datorită organizațiilor internaționale donatoare. Principalele organizații donatoare, care au susținut din 1997 și susțin în continuare dezvoltarea microfinanțării în Republica Moldova sînt: BM, OSI, Fundația Soros Moldova, GTZ, FIDES, DFID, etc.

În **Capitolul III – *Perspectivile de dezvoltare a mecanismului financiar al întreprinderilor agricole din domeniul micului business în perspectiva integrării în Uniunea Europeană*** – este realizată cercetarea complexă a diferitelor mecanisme de finanțare a agriculturii în Uniunea Europeană, îmbunătățirea mediului de afaceri din RM, planificarea, analiza și previziunea activității economice a întreprinderilor agricole ce aparțin micului business. În teză autorul a analizat activitatea a 9 întreprinderi mici din sectorul agricol, efectuând o analiză detaliată a utilizării resurselor de producție în ultimii cinci ani. Scopul de bază a analizei constă în evaluarea stării bazei de producere și argumentarea rezervelor, care pot fi utilizate pentru asigurarea mai eficientă în activitatea întreprinderilor agricole ce aparțin micului business.

Optimizarea structurii de producere se realizează în două etape:

- La prima etapă se efectuează calcule de eficiență a structurii existente;
- La cea de a doua etapă se procedează la îmbunătățirea structurii de producere, folosindu-se metoda variantelor sau metoda programării liniare.

A fost aplicat un model economico-matematic ce are ca criteriu de optimizare (funcția scop) – profitul net al întreprinderii:

$$Z_{\max} = \sum_{j \in J} C_j x_j$$

În detaliu, modelul economico-matematic de optimizare a structurii de producere elaborat și care a fost aplicat în întreprinderea „Iocam-Agro”, s. Coropcenii, r. Telenești este descris de către autor în teză (anexa 42 din teză). La fel autorul a făcut și o previziune financiară a activității acestei întreprinderi.

Ca sursă informațională au servit rapoartele financiare anuale pe anii 2003 și 2004 ale întreprinderii „Iocam-Agro”. S-a elaborat o nouă structură, perfecționată, de utilizare a activelor existente, mijloacelor împrumutate pentru organizarea activității în domeniile de activitate ale întreprinderii date. Accentul principal în analiza pronosticată se pune pe mărirea bazei de stocuri și materiale procurate în baza mijloacelor împrumutate, folosirea eficientă a activelor pe termen lung, micșorarea cheltuielilor administrative neargumentate, pronosticarea încheierii contractelor de livrare a producției produse, de deservire tehnică pe tot parcursul anului.

Rezultatele obținute demonstrează că odată cu schimbarea structurii folosirii activelor la SRL „Iocam-Agro”, se va produce și o îmbunătățire a capacității întreprinderii de a rambursa în timp scurt datoriile față de creditori, ceea ce poate juca un rol important în vederea constituirii istoriei creditoare pozitive și menținerii relațiilor cu instituțiile financiare pentru desfășurarea activității de mai departe. Actualmente, pe piața creditară sunt realizate diferite programe de creditare, atât de organe financiare autohtone, cât și străine, care prevăd sezonabilitatea, factori economici, politici, naturali ce acționează negativ sau pozitiv nivelul rezultatelor economice finale scontate.

Previziunea calitativă și argumentată a fluxurilor mijloacelor bănești ale întreprinderii, permite de a determina riscurile investirii mijloacelor în întreprindere, folosirea eficace a activelor și posibilitatea reală a întreprinderii de a obține rezultatul dorit și o creștere stabilă în dinamică.

Pentru a analiza situația întreprinderilor micului business din agricultura Republicii Moldova, din punct de vedere economico-financiar, s-au analizat 9 (nouă) întreprinderi agricole mici din diferite raioane ale republicii (tabelul 8), care au ca gen de activitate producerea producției agricole, prelucrarea și comercializarea ei.

Examinând indicatorii ce reflectă situația financiară a întreprinderii sub aspect al capacității de plată (solvabilității și lichidității) constatăm, că la majoritatea întreprinderilor analizate acești indicatori nu se încadrează în limitele parametrilor indicați. Astfel rata lichidității absolute la patru întreprinderi se află la nivelul zero, ceea ce denotă faptul, că aceste întreprinderi nu dispun de mijloace bănești pentru achitarea datoriilor.

Întreprinderile investigate în teză

Nr.	Întreprinderea	Localitatea	Domeniile de activitate
1.	S.R.L. „Iocam Agro”	s. Coropceni, r. Telenеști	agricultură, comerț agricol
2.	S.R.L. „Destin”	or. Anenii Noi.	comerț agricol
3.	S.R.L. „MVS Invest”	or. Călărași	agricultură, comerț agricol
4.	S.R.L. „Hulubaș DEF”	or. Hâncești	agricultură, comerț agricol
5.	S.R.L. „Sălcieni”	s. Sălcieni, r. Călărași.	agricultură, comerț agricol
6.	S.R.L. „Rongalit”	or. Sângerei.	agricultură, comerț agricol
7.	S.R.L. „Agriteraz”	or. Strășeni.	comerț agricol
8.	S.R.L. „Edicol Prim”	s. Zăbriceni, r. Edineț	agricultură, comerț agricol
9.	S.R.L. „Forgrimor”	s. Tătărăști, r. Cahul.	agricultură, comerț agricol

Sursa: elaborată de autor

Rezultatele analizei oferă posibilitatea să constatăm, că aproape la toate întreprinderile studiate limita parametrilor pentru rata lichidității totale nu este atinsă (2,0-2,5), excepție fiind întreprinderea „Agriteraz”. În această întreprindere la fiecare leu de datorii pe termen scurt activele curente constituie 2,08 lei, ceea ce se consideră suficient pentru acoperirea obligațiilor exigibile.

Succesul în desfășurarea reformelor din agricultura țării noastre, depinde în mare măsură, de șansele Republicii Moldova de a se integra în Uniunea Europeană, deoarece o dată cu liberalizarea activității economice se intensifică necesitatea securității economice.

Pe parcursul ultimilor ani Republica Moldova s-a bucurat de anumite succese în crearea unei imagini pozitive pe arena internațională, devenind membru al mai multor organisme și instituții internaționale, cum ar fi Consiliul Europei, Organizația Mondială a Comerțului, Organizația Mondială a Vămirilor, OSCE, Inițiativa Central - Europeană, Inițiativa de Colaborare în Europa de Sud - Est, Pactul de stabilitate din Europa de Sud - Est și altele.

Astfel, în ultimii ani au fost depuse eforturi esențiale, care confirmă progresul RM în sfera relațiilor externe și în special al integrării europene.

Considerăm că Republica Moldova, nu utilizează la maximum avantajele de care dispune în calitate de membru al organismelor și instituțiilor internaționale. Spoirea responsabilităților în acest sens, ar contribui la accelerarea procesului de reformare a economiei și de integrare mai rapidă a țării în structurile europene.

Pentru a monitoriza situația întreprinderilor micului business din Republica Moldova, la momentul actual, Uniunea Europeană a finanțat un proiect implementat de Asociația OIKOS, care constă în analiza comparativă a mediului de afaceri al IMM din Moldova cu 5 țări de referință (Bulgaria, Lituania, România, Slovacia, Ucraina).

Republica Moldova este una dintre cele mai sărace țări din Europa. Ea este una dintre țările care încă nu a reușit să recupereze PIB-ul pe locuitor dinaintea începutului recesiunii economice din 1989. În ciuda faptului că din anul 2000 economia națională înregistrează rate anuale de creștere economică mai mari de 5% este destul de dificil de afirmat, că aceasta este o premisă importantă pentru o redresare economică reală. Este recunoscut faptul că întreprinderile mici și mijlocii sunt promotorii creșterii economice pentru țările în curs de dezvoltare. Această concluzie este adevărată și importantă în cazul Republicii Moldova și de aici reiese, că un impact semnificativ asupra dezvoltării lor îl are mediul de afaceri din țară.

Statele fondatoare ale Comunității Economice Europene sunt de acord ca agricultura să fie inclusă în piața comună. Pentru aceasta este nevoie de o politică agricolă comună care să armonizeze diferitele mecanisme naționale de sprijin și să stabilească anumite bariere vamale comune pentru bunurile ce vin din țările nemembre. Politică agricolă comună (PAC) a fost una din primele politici adoptate la nivel comunitar.

La baza politicii agricole comune stau trei principii fundamentale:

- a) crearea și menținerea unei **singure piețe și a unor prețuri comune** (o singura piață în care produsele agricole circulă liber);
- b) respectul noțiunii de **preferință comunitară** (în comerțul agricol se manifestă preferința pentru mărfurile produse în interiorul Comunității, cumpărătorii de produse necomunitare trebuie să plătească un supracost);
- c) **solidaritatea financiară** (statele membre participă împreună la constituirea resurselor și beneficiază de finanțarea cheltuielilor legate de PAC);

Scopul noii politici agricole este să asigure corelarea ofertei cu cererea fără să afecteze viața fermierilor din mediul rural. Se vor schimba numai instrumentele financiare, iar orice scădere a prețului va fi compensată printr-un sistem de plăți directe. *Obiectivele sale esențiale sunt cinci:*

1. Menținerea Comunității în rândul producătorilor și exportatorilor de produse agricole, prin creșterea competitivității agricultorilor săi atât pe piețele interne, cât și pe piețele de export;
2. Diminuarea producției până la nivelul cererii manifestate pe piață;
3. Concentrarea ajutorului pentru susținerea veniturilor celor care au, în mod evident, cea mai mare nevoie de aceasta;
4. Încurajarea agricultorilor să nu-și abandoneze terenurile;
5. Protejarea mediului și dezvoltarea potențialului natural al satelor.

Extinderea Uniunii Europene de la 1 mai 2004 a determinat o schimbare istorică pentru Comunitate în termeni politici, geografici și economici, consolidând în continuare interdependența politică și economică dintre UE și Moldova. Extinderea oferă ambilor părți oportunitatea de a dezvolta o relație de

continuă apropiere, mergând dincolo de cooperare, de a implica într-o măsură semnificativă integrarea economică și de a aprofunda cooperarea politică. Republica Moldova este determinată să utilizeze această ocazie pentru a-și consolida relațiile și a promova stabilitatea, securitatea și bunăstarea

Odată cu implementarea acestui plan, pentru RM se deschid noi perspective de parteneriat, și anume:

- Perspectiva avansării dincolo de cooperare spre un grad semnificativ de integrare, inclusiv prin accesul pe piața internă a UE și posibilitatea de a participa progresiv la aspectele-cheie ale politicilor și programelor acesteia;
- Oportunitatea pentru convergența legislației economice ce ține de activitatea întreprinderilor agricole ce aparțin micului business;
- Sprijinul financiar sporit pentru întreprinderile agricole ce aparțin micului business;
- Aprofundarea comerțului cu produse agricole și a relațiilor economice;
- Finanțarea și dezvoltarea sectorului agricol.

III. CONCLUZII ȘI PROPUNERI

În baza investigațiilor efectuate concluzionăm că:

1. Mecanismul de finanțare este parte componentă a mecanismului financiar al întreprinderii, destinat constituirii resurselor financiare a acesteia. În baza cercetărilor efectuate de către autor, se propune și o viziune asupra definiției mecanismului de finanțare, prin care se subînțelege totalitatea pârghiilor financiare de asigurare sistemică a activității întreprinderilor cu diferite forme organizatorico-juridice cu resurse financiare întru realizarea scopurilor scontate.
2. Legislația Republicii Moldova stabilește că agenți ai micului business se consideră microîntreprinderile și întreprinderile mici (ce se încadrează în următoarele limite: până la 50 de angajați și venituri din vânzări ce nu depășesc 10 milioane lei), noțiunea de întreprindere mijlocie în prezent nefiind reglementată. După părerea noastră, în categoria întreprinderilor mijlocii pot fi repartizate întreprinderile al căror număr mediu de salariați este cuprins între 51 și 249 de salariați, iar suma anuală a venitului din vânzări nu va depăși 100 milioane lei.
3. Întreprinderile micului business din agricultură reprezintă un important sistem economic multilateral. Studiul comparativ al stării financiare a acestor întreprinderi a evidențiat importante deosebiri în comparație cu sectorul real al economiei Republicii Moldova. Prin urmare, micul business fiind un element integrat în economia națională, este, totuși, un element specific, cu orientare economico-socială, care necesită în condițiile date un studiu special în ceea ce privește perfecționarea mecanismului de finanțare a acestui sector.

4. Rezultatele analizei structurii pasivelor întreprinderilor micului business din agricultură și ale sectorului real al economiei naționale diferă esențial. Sursele de finanțare utilizate în activitatea întreprinderilor micului business sunt predominante de capitalul propriu și mai puțin de capitalul împrumutat.
5. Sintetizând criteriile calitative și cantitative de sistematizare a întreprinderilor la categoria micului business s-a constatat, că noțiunea de „micul business” nu se definește numai în baza parametrilor cantitativi (numărul de angajați, costul activelor, vânzări nete, profit, etc.), dar și din unii parametri calitativi de bază (independența juridică, autonomia financiară libertatea managerială în luarea deciziilor, prezența concurenței pe piață etc.).
6. În prezent, aportul întreprinderilor agricole autohtone mici și micro la dezvoltarea și implementarea inovațiilor și tehnologiilor moderne este nesemnificativ, ceea ce explică nivelul scăzut al participării acestora în operațiile de export de mărfuri și servicii.
7. În rezultatul cercetărilor stării de lucru și dinamicii dezvoltării micului business în Republica Moldova au fost calculați și analizați indicii principali ai activității întreprinderilor agricole mici și micro, inclusiv sub aspect regional, constatându-se mari discrepanțe în dezvoltarea micului business agrar în teritoriu.
8. Principalele caracteristici ale experienței UE în domeniul agriculturii ce ar putea fi aplicate și în RM sunt: un sector agricol competitiv, metode de producție sănătoase care protejează mediul, capabile să furnizeze produse de calitate în sortimentul solicitat de populație, forme diverse de agricultură, bogate în practici tradiționale care nu sunt numai orientate către un nivel avansat de producție, dar caută să mențină patrimoniul natural, generând și menținând nivelul de ocupare a forței de muncă, o politică agricolă mult mai simplă și acceptabilă, o politică agricolă care stabilește clar că cheltuielile pe care ea le implică sunt justificate de aspectul de servicii pe care fermierii le furnizează societății și desigur subvenționarea sectorului agricol.
9. În RM există instituții financiare și nefinanciare care finanțează întreprinderile micului business din sectorul agricol, dar procesul de obținere a împrumuturilor este extrem de dificil, în special pentru întreprinderile din acest sector.
10. Organizațiile de microfinanțare ce prestează servicii de microfinanțare agenților micului business din agricultură sunt: „Procredit” S.A, „Microinvest” S.R.L, Corporația de Finanțare Rurală, Asociațiile de Economii și Împrumut ale Cetățenilor, Proiectul de dezvoltarea a întreprinderilor mici și mijlocii.
11. Generalizarea modelelor, direcțiilor și pârgھیilor de reglementare a micului business din agricultură utilizate în străinătate sunt recomandabile pentru implementarea în economia națională a sectorului agroalimentar. Sunt delimitate două tipuri distincte privind reglementarea de către stat a

activității întreprinderilor mici și micro: la nivel micro - metode directe de susținere, direcționate nemijlocit întreprinderilor; la nivel macro – metode directe de susținere menite să creeze mediul intern și extern favorabil activității antreprenoriale.

12. Dezvoltarea eficientă a businessului mic în agricultură, în mare măsură, depinde de sprijinul acordat de către stat acestui sector. Anume, pentru întreprinderile mici și micro pot fi asigurate condiții egale pentru dezvoltare cu diverse capacități și posibilități.

În conformitate cu concluziile formulate, în baza cercetărilor efectuate asupra dezvoltării businessului mic din agricultura Republicii Moldova și mecanismului de finanțare a acestora, au fost propuse următoarele recomandări întru eficientizarea sectorului dat:

1. Stimularea înființării, dezvoltării și creșterii performanțelor întreprinderilor agricole ce aparțin micului business, ținând cont de specificul lor și de exigențele ce decurg din presiunile concurențiale pe piețele UE și pe piețele globale;
2. Creșterea cotei și ponderii de piață a întreprinderilor agricole ce aparțin micului business, în condițiile lărgirii pieței interne și îmbunătățirea oportunităților de acces a acestora pe piețele externe;
3. Susținerea dezvoltării unor scheme de contractare și noilor forme de colaborare între întreprinderile agricole ce aparțin micului business și întreprinderile mari precum și stimularea cooperării și integrării acestora;
4. Subvenționarea inovării, înnoirii tehnologice și îmbunătățirii investiționale în micul business a sectorului agroalimentar;
5. Consolidarea întreprinderilor agricole ce aparțin micului business și îmbunătățirea performanțelor lor, în rând cu stimularea inițiativelor și susținerea intrării pe piață a întreprinderilor nou create prin prisma perfecționării și facilitării la obținerea resurselor financiare la condiții favorabile;
6. Simplificarea și îmbunătățirea cadrului legal, creșterea stabilității acestora, diminuarea birocrăției și a corupției. Reglementările privind întreprinderile ce vor fi revăzute în lumina celor mai bune practici pe plan internațional (de exemplu, contabilitatea și sistemul de raportare financiare se vor fi simplifica și îmbunătăți cu scopul de a fi în conformitate cu standardele internaționale și bunele practici identificate;
7. Valorificarea potențialului întreprinderilor micului business din sectorul agricol de a fi principalul generator de locuri de muncă în economie, favorizarea accesului la fonduri, informații, resurse materiale, piețe interne și externe.
8. Îmbunătățirea accesului la microfinanțare a întreprinderilor micului business din sectorul agricol. Intensificarea asistenței pentru consolidarea bazelor financiare a sectorului micului business, prin sprijinirea instituțiilor financiare pentru asigurarea unor finanțări adecvate și corespunzătoare și

crearea unei infrastructuri de creditare și garantare pentru întreprinderile agricole ce aparțin micului business în vederea reglementării mecanismului de finanțare.

9. Stimularea exporturilor efectuate de către întreprinderile agricole ce aparțin micului business și a fabricării în țară de produse și servicii pentru care există condițiile necesare. În contextul internaționalizării și integrării activităților, a integrării RM în UE, utilizarea pârghiilor unificate pe plan mondial de asistență financiară, managerială, marketing, tehnic etc. pentru ca întreprinderile agricole să poată exporta, concomitent cu fabricarea de noi produse pentru care există resursele necesare și avantaje competitive pe piața internă și externă.
10. Crearea condițiilor favorabile pentru microîntreprinderile noi în vederea amplificării performanțelor economice. Acestea vor fi sprijinite în vederea creșterii contribuției lor la crearea noilor locuri de muncă și la sporirea veniturilor populației. Pentru alocațiile financiare cu un astfel de scop și în zone afectate de declin economic, e necesar să se accepte o rată ridicată de eșec al proiectelor individuale care beneficiază de sprijin. Alocarea de fonduri nerambursabile va fi cea mai importantă măsură de sprijin a creării de noi întreprinderi și noi locuri de muncă în aceste zone.
11. Îmbunătățirea ofertei de servicii pentru sprijinirea afacerilor, promovarea programelor pentru îmbunătățirea accesului întreprinderilor agricole ce aparțin micului business la informații despre piață și la servicii financiare, de management, marketing și informatice. De asemenea, promovarea cooperării între întreprinderi, dezvoltarea sistemului de subordonare, accesul întreprinderilor agricole la comerțul electronic.
12. Creșterea capacității de producție a întreprinderilor și armonizarea legislației la standardele UE, ce include dezvoltarea verigii de pregătire și consultanțe antreprenoriale (managerială, de marketing, financiară, juridică, informație și tehnică), punându-se accent pe intensificarea transferului de cunoștințe și know-how din țările UE și adaptarea la condițiile specifice a economiei naționale.

LISTA LUCRĂRILOR PUBLICATE LA TEMA TEZEI

1. Graur E., *Antreprenoriatul – condiție indispensabilă a renașterii economice* // ”70 de ani ai Universității Agrare de Stat din Moldova”, Simpozion științific internațional, UASM, Chișinău, 7-8 octombrie 2003, (economie), p. 166-168, (0,1 c.a.)
2. Graur E., *Impozitarea și facilitățile fiscale pentru micul business din Republica Moldova* // *Economistul*, București, 1 martie 2004, nr. 1564 (2590), p. III-a, (0,12 c.a.)
3. Graur E., *Sectorul strategic al economiei naționale* // *Agricultura Moldovei*, Chișinău, 2003, nr. 8, p. 27-28, (0,15 c.a.)
4. Graur E., *Businessul mic în economia Republicii Moldova* // *Economistul*, București, 2004, nr. 1647(2673), p.7, (0,1 c.a.)
5. Graur E., Bujor I., Bujor T., *Managementul antreprenorial în Republica Moldova la momentul actual* // „Societatea contemporană și integrarea economică europeană”, Simpozion științific internațional, UASM, Chișinău, 2004, (economie), p.254-263, (0,3 c.a.)
6. Graur E., *Tendențe ale dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova* // „Societatea contemporană și integrarea economică europeană”, Simpozion științific internațional, UASM, Chișinău, 2004, (economie), p.267-271, (0,2 c.a.)
7. Graur E., *Cadrul legislativ-factor de încurajare a antreprenorilor la demararea micilor afaceri* // *Revista economică*, nr. 3(22), Sibiu – Chișinău, 2005, p. 74-80, (0,2 c.a.)
8. Doga V., Rusu S., Graur, E. *Aspecte în relansarea micului business din RM în contextul integrării europene* // „Perspective ale restructurării și relansării agriculturii în competiția pentru integrarea în Uniunea Europeană”, Simpozion științific internațional, 2005, p. 22-26, (0,32 c.a.)
9. Doga-Mârzac M., Graur E., *Dezvoltarea sectorului micului business în RM - Realizări și perspective* // „Perspective ale restructurării și relansării agriculturii în competiția pentru integrarea în Uniunea Europeană”, Simpozion științific internațional, 2005, p. 26-29, (0,3 c.a.)

ANNOTATION

of the thesis for awarding the scientific title of doctor in Economics on the topic: „Financing mechanism of the small business in the agriculture of the Republic of Moldova in the context of integration in the European Union”

The thesis is dedicated to the grounding of the concept and the argumentation of the essence of the financing mechanism; elaboration of the methods of appreciation, analyses and evaluation of the financing mechanism in small business; the analyses of small agricultural business' importance in up-to-date economics; the argumentation of the developing tendencies in small business in the agriculture of Moldova Republic and the legislative aspect that regulates its activity; the elucidation of the ways of improving the affairs in the Republic of Moldova on the perspective of its integration in the European Union.

On the purpose of achieving the suggested objectives in the work were examined the essential aspects of the financing mechanism; its forms of manifestation in the conditions of the market economy. In the work is analyzed the present situation of the small business in the agriculture of the Republic of Moldova ,tendencies of its development as well as the financing opportunities in the context of integration in the European Union.

On the account of effectuated investigations, the author showed and analyzed the financing mechanism of small business enterprises from the agricultural field of Moldova country. It was also revealed the role of the state and the International units in order to regulate the financing mechanism of small business in the Republic of Moldova.

The results of the research have a conceptual, methodological and operational aspect and can be applied in the development of the small business in the agricultural field. The research done by the author contributes to the revision and to the improvement of the development strategies of the financing mechanism of small business in the agriculture of the Moldova Republic.

АННОТАЦИЯ

диссертации на соискание ученой степени доктора экономических наук на тему: "Механизм финансирования малого бизнеса в сельском хозяйстве Республики Молдова в контекст интеграции в Европейский Союз"

Диссертационная работа посвящена обоснованию концепта и анализа сущности финансово механизма; разработки методов определения, анализа и оценивания механизма финансирования малого бизнеса; анализ важности аграрного малого бизнеса в современных экономиках; обоснования тенденций развития малого бизнеса в сельском хозяйстве Республики Молдова и правового кодекса что регламентирует деятельности этого сектора; показывание этих путей по усовершенствования предпринимательской среды в Республики Молдова в перспективе интеграции в Европейский Союз и оценивание сельскохозяйственных предприятий, используя планирование экономической деятельности в финансовом прогнозирование сельскохозяйственных предприятиях что принадлежат бизнесу.

Для реализации предложенных целей в работе были экзаминированы научные аспекты что включают сущность и важность финансового механизма, формы воздействия в условиях рыночной экономике; анализирование нынешней ситуации развития малого бизнеса в сельском хозяйстве Республики Молдова, тенденций развития этого сектора, а также и возможности финансирования в контексте интеграции в Европейский Союз.

На основе сделанных исследований автор показал и анализировал механизм финансирования предприятий малого бизнеса в Республики Молдова в контекст интеграций в Европейский Союз. В тоже время, в работе было анализировано и оценено деятельности сельскохозяйственных предприятий и планирована экономическая деятельности предприятий малого бизнеса в аграрном секторе Республики Молдова, а также конкретизирована роль государство и международных организаций в регламентирование механизма финансирования местного малого бизнеса.

Результаты исследования автора имеют концептуальный и методический аспект, и могут быть применены для развития малого бизнеса в аграрном секторе. Исследования сделанные автором способствуют для рассмотрению и улучшению стратегии развития механизма финансирования малого бизнеса в сельском хозяйстве Республики Молдова в контексте интеграций в Европейский Союз.

Cuvinte-cheie: mecanism financiar, mecanism de finanțare, oportunități de finanțare, micul business, întreprinderi mici, mijlocii și micro-, antreprenoriat, antreprenor, instituție bancară, instituție financiară și nefinanciară, situație financiară, planificarea economică, model economico-matematic, previziune financiară, analiză economico-financiară

Ключевые - слова: финансовый механизм, механизм финансирования, возможности финансирования, малый бизнес, малые предприятия, средние и микро-предприятия, предпринимательство, предприниматель, банковское учреждение, финансовые и не-финансовые учреждения, финансовое положение, экономическое планирование, экономическая - математическая модель, финансовое прогнозирование, экономический и финансовый анализ.

Key words: financial mechanism, financing mechanism, financing opportunities, small business, small enterprises, enterpriser, financial institution, banking and financial institution, economical planning, mathematical-economic method, financial prevision.

GRAUR ELEONORA

**MECANISMUL FINANȚĂRII MICULUI BUSINESS ÎN
AGRICULTURA REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONTEXTUL
INTEGRĂRII ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ**

Specialitatea: 08.00.10 – Finanțe, monedă, credit

(AUTOREFERAT)

Format: *A5*. Coli de autor: *1,0*.

Tiraj: *50 ex.*

Centrul Editorial al UASM
str. Mircești, 42, Chișinău, MD-2049, Republica Moldova.
tel. (373 22) 432 575
fax (373 22) 432 659

